



Deres ref.

Vår ref.
23/159 - 2

Dato
26.01.2023

Høring - Endring av forskrift for minsteareal for elg, hjort og rådyr i Våler kommune

Våler kommune vurderer å endre lokal forskrift om adgang til jakt etter elg, hjort og rådyr. Forskriften ble sist endret i 2016. Forslaget vil innføre områdeinndeling i kommunen og endringer for minstearealet for elg, hjort og rådyr.

Forslaget til endring av minsteareal har vært oppe til politisk behandling i utvalg for miljø, plan og teknisk 24.01.2023. Utvalget vedtok å sende forslaget ut på høring.

Åsnes kommune har også sin forskrift om minsteareal ute på høring. Det er ønskelig med like minsteareal dersom det er mulig. Slik arealene er sendt på høring er det like minsteareal for elg og rådyr, men ulike minsteareal for hjort vest for Glomma.

Saksutredningen er vedlagt.

Høringsfrist er satt til 15.02.2023.

Innspill sendes til landbrukskontoret for Våler og Åsnes på epost: phl@vis.kommune.no

Spørsmål om saken kan rettes til viltforvalter Pia Knøsen Lund phl@vis.kommune.no, tlf 99107780

Med hilsen

Pia Helene Knøsen Lund
rådgiver jord/skogbruk og viltforvaltning

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Vedlegg

Endring av forskrift for minsteareal for elg hjort og rådyr i Våler kommune - politisk vedtatt



Saksbehandler Pia Helene Knøsen Lund	Arkivsak 23/159
--	---------------------------

Saksnr. 003/23	Utvalg Miljø, plan og teknisk	Type PS	Dato 24.01.2023
--------------------------	---	-------------------	---------------------------

Endring av forskrift for minsteareal for elg, hjort og rådyr i Våler kommune - på høring

Miljø, plan og teknisk 24.01.2023

MPT - behandling:

Kristian Noer (Bygdelista) fremmet følgende forslag
MPT-Utvalget vedtar kommunedirektørens forslag med følgende endring:
Minstearealet for elg øst for Glomma settes til 4 000 dekar, og minsteareal vest for Glomma for hjort settes til 5 000 dekar i høringsdokumentet.

Kommunedirektørens forslag med endringen fra Bygdelista ble enstemmig vedtatt.

MPT - 003/23 vedtak:

Det foreslås følgende ny områdeinndeling og nye minsteareal for elg, hjort og rådyr i Våler kommune:

Minstearealene skal på høring med høringsfrist 15.februar

	Elg Minsteareal i daa	Hjort Minsteareal i daa	Rådyr Minsteareal i daa
Områder vest for Glomma	2 500	5 000	500
Områder øst for Glomma	4 000	25 000	500

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Det foreslås følgende ny områdeinndeling og nye minsteareal for elg, hjort og rådyr i Våler kommune:

Minstearealene skal på høring med høringsfrist 15.februar

	Elg Minsteareal i daa	Hjort Minsteareal i daa	Rådyr Minsteareal i daa

Områder vest for Glomma	2 500	10 000	500
Områder øst for Glomma	5 000	25 000	500

Saksopplysninger

Våler kommune ønsker å foreslå endringer i lokal forskrift om adgang til jakt på elg, hjort og rådyr. Endringene sendes på høring med høringsfrist 15.februar.

Vi ser at det er behov for å endre minstearealet for alle artene i kommunen.

Endring i lokal forskrift skjer i tråd med "Forskrift om forvaltning av hjortevilt" (Hjorteviltforskriften) § 6 andre ledd der det heter at: *Forslag til endring av minsteareal fremmes innen 15.januar. En eventuell forskriftsendring fastsettes av kommunen innen 15.mars.*

Vurdering

Definisjonen av minsteareal er blant annet størrelsen på det tellende arealet som normalt skal ligge til grunn for hver fellingstillatelse som jaktrettshaverne har krav på. Det er derfor viktig at vedtatt minsteareal reflekterer de hjorteviltbestandene som faktisk finnes i kommunen. Dersom minstearealene er for høye eller for lave over tid er det i praksis ingen reel forvaltning av hjortevilt fra kommunens side. Veileder til Hjorteviltforskriften fastslår: Fastsetting av minsteareal er det viktigste virkemiddelet i regulering av bestandsstørrelse. Minstearealet bør samordnes med de øvrige virkemidlene for å nå kommunens mål i hjorteviltforvaltningen.

Ulvesona deler kommunen i to og gir valdene øst for Glomma store bestandsvariasjoner. Det kan skje store endringer over kort tid som følge av etablering av nye revir eller at et revir har blitt borte som følge av lisensjakt. Det kan være en oppfatning av enkelte om at å endre minstearealet vil gjøre det vanskelig å følge endringene i bestanden.

Imidlertid har kommunen gjennom Hjorteviltforskriften flere virkemidler for å regulere bestand og tildelinger raskt. I tråd med Hjorteviltforskriftens § 7 kan minstearealet fravikes med inntil 50%.

Fravik fra minstearealet skal gjelde for et begrenset tidsrom og for særskilte vald. Et vedtak om avvik kan derfor benyttes hvis det oppstår en situasjon der det skjer store endringer i bestanden eller er andre ekstraordinære forhold.

Valdene kan også benytte seg av Hjorteviltforskriftens § 15, og søke kommunen om endring av bestandsplan. I Våler kjører vi 3 årlige bestandsplaner.

Dersom en endring i bestanden skjer over en lengre periode, over et år, bør minstearealet endres. Kommunen kan selv legge opp til en forskriftsendring.

Flere av elgvaldene opplever store variasjoner i antall fellinger de siste årene på grunn av blant annet predasjon fra ulv. Tildelingene har over en årrekke vært mye høyere enn det antagelser om bestandsstørrelsen og antallet fellinger skulle tilsi.

Vi ser også at Våler kommune har en økning av hjortebestanden, spesielt vest for Glomma. Når det gjelder rådyr blir det påkjørt nesten like mange dyr som blir felt ved jakt.

I en bestand i endring må minstearealet ikke være urørlig, men bør årlig være oppe til diskusjon blant vald og kommune.

Før forslag til endring av minsteareal er følgende punkter vurdert:

- bestandsutviklingen i forhold til kommunens mål i Forvaltningsplan for hjortevilt for Våler og Åsnes 2016-2025
- bestandens størrelse og forhold til kommunens mål i Forvaltningsplan for hjortevilt for Våler og Åsnes 2016-2025
- beitegrunnlag og artens livsvilkår ellers, herunder sesongtrekk i forhold til beitetakster gjort i 2018 og 2022.
- eventuelle konflikter i forhold til jord- hage- og skogbruk
- viltpåkjørsler langs vei og jernbane samt annen irregulær avgang
- andre mulige konflikter

Minsteareal pr 01.01.23: (forskrift vedtatt i 2016)

Art	Minsteareal
Elg	3 000
Hjort	25 000
Rådyr	1 000

For å vurdere minstearealet for elg som bør legges til grunn fremover har vi lagt fellingstall for bestandsplanperiode 2019-2021 og fellingstall for 2022.

-Våler midtre storviltforvaltning

2019-2021 Felt elg 200 totalt. Valdet er 197.904 daa som tilsier et minsteareal på 2.968 daa.

Godkjent kvote 220 dyr tilsier et minsteareal på 2.698 daa.

2022-2024 Fellingstallene for 2022 er 38 og gir et minsteareal på 5.208 daa.

Godkjent kvote 170 dyr tilsier et minsteareal på 3.492 daa.

-Risberget Vilt og utmarkslag

2019-2021 Felt elg 41 totalt. Valdet er 81.491 daa som tilsier et minsteareal på 5.963 daa.

Godkjent kvote 61 dyr tilsier et minsteareal på 4.008 daa.

2022-2024 Fellingstallene for 2022 er 9 og gir et minsteareal på 9.055 daa.

Godkjent kvote 60 dyr tilsier et minsteareal på 4.075 daa.

-Rud- Nordaberget Elgvald

2019-2021 Felt elg 97. Valdet er 74.208 daa som tilsier et minsteareal på 2.295daa.

Godkjent kvote 114 dyr tilsier et minsteareal på 1.953 daa.

2022-2024 Fellingstallene for 2022 er 34 dyr og gir et minsteareal på 2.183 daa.

Godkjent kvote 120 dyr tilsier et minsteareal på 1.855 daa.

-Bergesiden Jaktvald

2019-2021 Felt elg 105. Valdet er 101.299 daa som tilsier et minsteareal på 2.894daa.

Godkjent kvote 150 dyr tilsier et minsteareal på 2.026 daa.

2022-2024 Fellingstallene for 2022 er 31 og gir et minsteareal på 3.268 daa.

Godkjent kvote 120 dyr tilsier et minsteareal på 2.533 daa.

Som det fremgår er det store variasjoner på tettheten av elg, mens vi vest for Glomma har en stabil og svakt økende bestand av elg, har vi på østsiden av Glomma hatt en stor nedgang på elgbestanden. De siste års nedgang skyldes predasjon av ulv. Hvert tredje år har landbrukskontoret fått gjennomført beitetakst for hele kommunen for å kartlegge beitetrykket fra elg og hjort. Resultatene fra 2022 er ikke helt klare, men viser som forrige takst i 2018 at beitetrykket generelt er lavt og at bestanden av hjortevilt kan økes.

Hovedregelen er at kommunen har ett minsteareal per art. Det kan imidlertid fastsettes forskjellig minsteareal i ulike deler av en kommune dersom det er vesentlig forskjell på beitegrunnlag, bestandstetthet eller skadepress. I slike tilfeller bør grensene mellom områder

med ulikt minsteareal følge klare skillelinjer i terrenget , eksempelvis større vassdrag. Utfra de regionale variasjonene bør minstearealene deles i ulike områder.

Dersom minstearealene endres må godkjente bestandsplaner/avskytingsplaner revideres for alle artene for 2023.

For å vurdere minstearealet for hjort legges fellingsrapporter for de siste 3 år til grunn (2020-2022)

- Statskog (lite jakt og lite hjort)
Felt ingen hjort siste 3 år

-Bergesiden Jaktvald (økende stamme av hjort og økt interesse for jakt)
Felt 9 dyr gir et minsteareal på 11.255 daa.

-Våler Vestre Utmarkslag (lite dyr observert og noe jakt)
Felt 1 dyr. Valdet er 65.906 da som tilsier et minsteareal på 197.718 daa.

-Åsnes og Våler østre hjortevald (felles jaktvald med Åsnes, endel observasjoner og endel jakt)
Felt 17 dyr. Valdet er 984.105 da som tilsier et minsteareal på 173.666 daa.

Det er en økende bestand av hjort vest for Glomma og spesielt sør i kommunen. Virkemidlet om fravikelse av minsteareal med inntil 50% er benyttet flere ganger. Flokker på inntil 10 dyr er observert på jordene tidlig på sommeren.

I hht. vedtatt Forvaltningsplan for hjortevilt for Våler og Åsnes 2016-2025 er det ikke ønskelig med en stor bestand av hjort pga faren for beiteskader på spesielt gran.

For å vurdere minstearealet for rådyr legges fellingsrapporter og påkjørsler de siste 3 år til grunn.

Det er felt ca 200 dyr samlet (statistikken for 2022 er ikke klar enda), i tillegg ble det påkjørte 160 dyr. Det kjøres på nesten like mange rådyr som det felles ved jakt. Det må stimuleres for å ta ut flere rådyr og det foreslås derfor å reduserer minstearealet.

Innspill på minsteareal fra elgvaldene og de største hjorte- og rådyr-valdene er tatt med i vurderingen av forslag til nye satser for minstearealer. Det er en fordel med like minstearealer for både Våler og Åsnes. Viltbestandene bruker begge kommunene som sine leveområder.

Naturmangfoldloven

I følge §7 i Naturmangfoldloven skal forskriftsendringer vurderes etter de miljørettslige prinsipp som går frem av §8-12:

§8 Kunnskapsgrunnlaget: kommunen har registreringer over fellingstall for hjortevilt og sett-elg statistikk tilbake til 2008. Dataene er registrert i Hjorteviltregisteret. Målet med endringen av minstearealet er å oppnå et bedre samsvar mellom minsteareal og den faktiske bestanden av hjortevilt.

§9 Føre-var prinsippet: §7 i Hjorteviltforskriften tillater et avvik på opptil 50 % dersom bestanden endrer seg eller det oppstått andre ekstraordinære forhold. dette gjør at en over en kort periode raskt kan øke avskytingen dersom det er spesielt behov for det.

§10 Samlet belastning på økosystemet: Endringer i minstearealet for elg, hjort og rådyr samt områdedifferensiering gjør at det blir samsvar mellom bestanden og den faktiske fellingsgraden vil ikke føre til en økt belastning på økosystemet.

§11 Kostnader ved miljøskade: Ikke relevant

Alternativ handlemåte

Opprettholde minstearealene i vedtatt forskrift fra 2016.